

Základy pedagogické metodologie

VÝZKUMNÉ METODY - ŠKÁLY

TYPY ŠKÁL

PŘÍKLAD ŠKÁLY:

Např.:

Uřči oblíbenost předmětu na škále od 1 (nejvíce oblíbený) po 7 (nejméně oblíbený). N - předmět nemám v ročníku.

Český jazyk	1	2	3	4	5	6	7	N
Matematika	1	2	3	4	5	6	7	N
Chemie	1	2	3	4	5	6	7	N

podle Gavora 2000

POKUSTE SE VYMYSLET ŠKÁLU

TYPY ŠKÁL

POŘADOVÁ ŠKÁLA:

Např.:

Uvedte pořadí oblíbenosti předmětů. Nejoblíbenější předmět označte 1 atd.

Český jazyk	_____
Matematika	_____
Cizí jazyk	_____
fyzika	_____
dějepis	_____
chemie	_____

podle Gavora 2000

**POKUSTE SE VYMYSLET POŘADOVOU
ŠKÁLU**

TYPY ŠKÁL

INTERVALOVÉ ŠKÁLY:

Např.:

„Šetřím v domácnosti vodou“

stále - velmi často - často - občas - nikdy - nevím

1   2   3   4   5   -1

výzkumník k jednotlivým polohám na škále přiřazuje číselnou hodnotu - s tím se dá dále statisticky pracovat.

podle Gavora 2000

**POKUSTE SE VYMYSLET INTERVALOVOU
ŠKÁLU**

TYPY ŠKÁL

Sémantický diferenciál (bipolární škály)

apatický	1	2	3	4	5	čilý
zakřiknutý	1	2	3	4	5	sebejistý
pasivní	1	2	3	4	5	iniciativní

podle Gavora 2000

dále viz. dokument

**POKUSTE SE VYTVOŘIT BIPOLÁRNÍ ŠKÁLU S
ALESPON ČTYŘMI POLOŽKAMI**

TVORBA BIPOLÁRNÍCH ŠKÁL

Krajní póly tvoří protikladné vlastnosti.

Zásady při tvorbě bipolárních škál:

1. Stejný slovní druh.

ANO:	odborník	1	2	3	4	5	laik
Ne:	odborník	1	2	3	4	5	nevyzná se

2. Druhý výraz by neměl být zápořem prvního

ANO:	svědomitý	1	2	3	4	5	lajdácký
NE:	svědomitý	1	2	3	4	5	nesvědomitý

3. Týž výraz můžeme použít jen jednou:

ANO:	zdvořilý	1	2	3	4	5	hrubý
NE:	jemný	1	2	3	4	5	hrubý

4. Pečlivě vybírat vhodné protiklady.

Nic moc:	tichý	1	2	3	4	5	nervózní

Lepší:	klidný	1	2	3	4	5	nervózní

podle Gavora 2000

TYPY ŠKÁL

LIKERTOVY ŠKÁLY

Likertovy škály se používají na měření postojů (konstrukt postoj nemůžeme měřit přímo - nepřímo jej často zkoumáme analýzou míry souhlasu či nesouhlasu s daným výrokiem)

jak souhlasíš s tímto výrokiem?

„Matematika je můj oblíbený předmět“

plně souhlasím   souhlasím   nemám vyhraň. názor   nesouhlasím   plně nesouhlasím

další viz. dokument

podle Gavora 2000

**POKUSTE SE VYMYSLET VÝROK A K NĚMU
LIKERTOVU ŠKÁLU, KTERÁ BUDE MĚŘIT
NĚJAKÝ POSTOJ**

VYHODNOCOVÁNÍ ŠKÁL

Např.:

339 validních respondentů

Jak souhlasíš s výrokem:

„Chci se podílet na ochraně životního prostředí.“

a) určitě ano	65	19,2%
b) spíše ano	202	59,6%
c) spíše ne	54	15,9%
d) určitě ne	18	5,3%

VYHODNOCOVÁNÍ ŠKÁL

OPIŠTE SI A ZODPOVĚZTE NÁSLEDUJÍCÍ POLOŽKY:

Jak souhlasíte s výrokem:

„Výtvarná výchova byla na základní škole můj oblíbený předmět.“

„Hudební výchova byla na základní škole můj oblíbený předmět.“

- a) určitě ano
- b) spíše ano
- c) spíše ne
- d) určitě ne

Korelační analýza by nám mohla pomoci potvrdit (nebo vyvrátit) demonstrační hypotézu:

„Existuje vztah mezi oblibou výtvarné výchovy a hudební výchovy u žáků základní školy.“

DĚKUJI ZA POZORNOST

Zdeněk Hromádka

13549@mail.muni.cz

Katedra pedagogiky, Pedagogická fakulta MU v Brně